

[Finansministeren.]

stort et administrativt besvær, hvis man skulle til at frasortere de investeringer, der sker i obligationer. Denne investering er af meget begrænset omfang, hvis den i det hele taget foretages; det er altså af praktiske grunde, at vi tager obligationer med.

Det ærede medlem hr. Mose Hansen var inde på den foreslåede bestemmelse i § 4, hvorefter finansministeren efter indhentet erklæring fra ligningsrådet fastsætter de særlige regler for opgørelsen af den del af medlemmernes særlige indkomst eller almindelige indkomst, der hidrører fra foreningens værdipapirer. Jeg tror nu ikke, det vil være muligt at få disse retningslinjer eller regler fastlagt allerede under et udvalgsarbejde med dette lovforslag. Jeg tror også, det vil være rigtigt, at ligningsrådet, hvor også folketinget er repræsenteret, får lejlighed til at komme med forslag til de regler, som finansministeren efter lovforslaget endeligt skal fastsætte. Jeg takker for den tilslutning, lovforslaget har fået.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Peter Nielsen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om adgang til præsteembeder i folkekirken.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1475, fremsættelsen i tidenden sp. 3523).

Lovforslaget sattes til forhandling.

H. Larsen (Bjerre): I vort lands kulturelle liv indtager folkekirken en så fremskudt plads, at selv mindre ændringer inden for dens rammer påkalder interesse. Det vil også være tilfældet med det lovforslag, som den højtærede kirkeminister her har fremsat om adgang til præsteembeder i folkekirken.

De forskellige paragraffer i lovforslaget er udmærket belyst, dels i bemærkningerne, dels i den højtærede kirkeministers fremsættelse, hvorfor mine bemærkninger her ved første behandling kun skal gælde det nye princip, lovforslaget knæsætter, nemlig dette, at der nu bliver adgang for andre personer end tidligere til at søge embeder i folkekirken.

Nu skal man jo også i vor folkekirke være sig for falske profeter, og jeg tror heller ikke, at den udvidede ramme, som denne lov skaber for ansættelser i folkekirken, ligefrem vil sluse sådanne uønskede skikkelser ind i vort evangelisk-lutherske kirkeliv, men det forekommer mig dog at være nødvendigt med en lidt klarere præcisering af, hvad det er for nye personer, der fremtidig vil kunne få overladt folkekirken prædikestole og menigheder, hvis dette lovforslag vedtages.

Med det dybe kendskab til kirken og dens problemer, som den højtærede kirkeminister besidder i så rigt mål, er der da også klogeligt i lovforslagets § 3 foreslået nedsættelse af et sagkyndigt udvalg bestående af høje gejstlige, som skal skille klinten fra hveden, for at blive i et ordvalg, der passer til lejligheden. Det er skam en streng komité, hvad angår sagkundskab. Her er først biskoppen over Københavns stift, dernæst en anden af landets biskopper, så følger en professor ved hvert af de teologiske fakulteter og sluttelig en repræsentant for kirkeministeriet med forstanderen for pastoralseminariet i følge. Skulle vi ikke have en formildende omstændighed i form af en repræsentant for menighedsrådene, højtærede minister? Ja, jeg spørger bare. Det er jo dog til syvende og sidst menighederne, som enten skal glæde sig eller græmme sig, når valget endelig er truffet. Forhåbentlig bliver der kun grund til det første, at glædes. Dette og andet i lovforslaget kan der blive lejlighed til at se nærmere på i det udvalg, som jeg efter forhandlingens slutning vil tillade mig at foreslå nedsat.

I øvrigt har jeg ingen indvendinger at gøre imod lovforslaget, som i vide kredse i vort folk vil blive hilst med tilfredshed. Ikke mindst ved jeg, at der hos baptister og metodister rører sig varme følelser, fordi dette lovforslag ligesom officielt udtrykker anerkendelse af et mangeårigt dygtigt kirke-

[H. Larsen (Bjerre).]

ligt arbejde til støtte for den kristne kultur-arv. Megen tilfredshed vil der også være, fordi missionærer med et dygtigt arbejde bag sig i udviklingslandene får lettere adgang til embeder i folkekirken. Men hvorfor er åremålet for adgangsberettiget tjenestetid ude netop sat til 7 år? Er det, fordi dette tal har sin særlige placering i skriften? 7 år for Lea, 7 år for Raket. Hvis nu en dygtig, anerkendt missionær kommer hjem efter f. eks. 6 års virke ude i de lande, vi gerne vil hjælpe, skal vedkommende da være forhindret i at få embede i folkekirken?

Må jeg til sidst komplimentere den højtærede kirkeminister for lovforslagets klare tekst. Man kan nok stadig væk i de hyggelige gamle kontorer ved Frederiksholms Kanal; det gamle kultusministeriums ånd svæver fortsat over vandene. Jeg henstiller, at lovforslaget får en blid gang gennem tinget. Jeg anbefaler det.

Skov Thulesen: Det lovforslag, vi behandler i dag, tilsigter at give adgang til at søge præsteembeder i folkekirken for en videre kreds af personer end hidtil. Den højtærede kirkeminister mener, at det kan være værdifuldt for kirken, om der nu og da blev ansat præster med en uddannelse, der afviger fra den sædvanlige. Det tror jeg ministeren har ret i. Jeg husker, hvordan vi i min højskoletid havde lærere med henholdsvis juridisk og teologisk eksamen og andre med civilingeniøruddannelse. De var hver især inspirerende lærere og supplerede hinanden godt. Jeg tror, man må erkende, at det i almindelighed er mennesker, som føler et særligt kald, hvis de trods en anden akademisk uddannelse ønsker at søge et præsteembede. Derfor ser vi i vort parti gerne, at den mulighed, som udgik ved lovens ændring i 1941, igen indføres, så at de, der har bestået eksamen ved en af vore højere læreanstalter, kan søge præsteembeder.

Jeg vil dog gerne se nærmere på, om der i sådanne tilfælde skal aflægges en prøve.

Det måtte jo ikke gerne gå sådan, at denne bestemmelse går ud over tilgangen til det teologiske studium, fordi enhver anden eksamen giver lige så let adgang til et præsteembede.

I § 2 foreslås det, at personer, der har bestået teologisk prøve ved en anden læreanstalt end den evangelisk-lutherske i eller uden for riget, skal kunne søge embede, dog at der skal kunne stilles krav om en særlig prøve, eventuelt en supplerende uddannelse. Jeg forstår, at baggrunden for denne tilføjelse er, at en tidligere katolsk præst og en tidligere metodistpræst har ønsket at blive præster i folkekirken. Der bør være muligheder derfor, når de er indforstået med at gå ind for det, der er den almindelige folkekirkelig religion i Danmark. Vi vil dog gerne se nærmere på, om egentlige metodist- og baptistpræster o. lign. uden videre skal kunne ansættes i folkekirken. Jeg mener, der alligevel er en væsentlig forskel på deres og folkekirkens opfattelse af, hvad der er den sande kirke.

I øvrigt er der et andet forhold, jeg gerne vil gøre opmærksom på. Der findes jo steder i udlandet, hvor man ligefrem kan købe en eksamen og kan købe en dokortitel, og derfor kan der nok være grund til at tage med nogen varsomhed på bestemmelserne i § 2, stk. 2. Man kunne eventuelt forlange, at der skulle gennemføres obligatoriske prøver, eller hvordan vi nu kan gøre det mere klart.

Ministeren foreslår i § 3 nedsættelse af et udvalg, som skal afgive indstilling, og som kan kræve aflagt prøve; men når der i § 2 står, at der kan stilles krav om prøve, kan det måske blive vanskeligt at afgøre, hvornår der skal aflægges prøve, og hvornår der ikke skal. Også af denne grund kunne jeg ønske, at der blev tale om en obligatorisk prøve ved alle ansættelser i henhold til § 2.

Også jeg vil gerne se nærmere på sammensætningen af det udvalg, som foreslås nedsat i § 3. Jeg finder, at det er en afgørende svaghed, at den pågældende menighed ikke

[Skov Thulesen.]

har nogen indflydelse i dette udvalg, og navnlig må jeg pointere, at det er en forringelse af menighedens indflydelse ved ansættelse af de såkaldte lægmandspræster i henhold til § 5. Jeg vil gerne spørge den højtærede kirkeminister, med hvilken begrundelse der her foreslås en ændring bort fra et udvalg af 3 bisper, hvoraf menigheden udpeger den ene — det er den gældende praksis — over til, at også ansættelser efter § 5 skal underlægges det store udvalg, som kirkeministeren her foreslår. De folk, der er tale om i § 5, er dem, der søges af en menighed, medens de andre er dem, der selv søger. Det er der jo forskel på, og derfor kunne der sådan set også være forskel på behandlingen, men jeg vil gerne, at vi i udvalget ser nærmere på, om ikke der kunne findes en mellemform mellem de to udvalg, således at menigheden også fik indflydelse i det store udvalg.

Sluttelig vil jeg gerne om lovforslaget som helhed sige, at det jo ikke er en stor, revolutionerende ændring, der her er tale om. Der var mere sprængstof i den ændring, der skete i 1948, da der blev givet adgang for kvinder til at søge præsteembede. Jeg kan vist i øvrigt roligt sige, at der er blevet mere ro om dette spørgsmål siden denne ændring. Der er ikke sket nogen revolutionerende stigning i antallet af kvindelige præster, selv om der er givet frihed. Det er også min overbevisning, at de ændringer, der her foreslås, ikke vil betyde, at et voldsomt antal personer med anden uddannelse ansættes som præster.

Vi vil i venstre som nævnt gerne se på enkeltheder i et udvalg. Lovforslagets tendens er vi enige i. Det er på disse områder sådan, at når der gives frihed, har vi også lov til at tro på, at det, som er sandhed, sejrer.

Gottschalek-Hansen: I den skriftlige fremsættelse udtaler den højtærede minister håbet om, at dette lovforslag må komme til at virke inspirerende ikke mindst på baggrund af den stærke stigning i den økumeniske interesse. Håbet beskæmmer jo ingen, og jeg vil for så vidt ønske, at ministeren må få ret. Jeg tror ikke, at dette lovforslag får nogen særlig vidtrækkende betydning, al den stund der jo i øjeblikket er en gældende

lov, som åbner adgang for lægfolk til at søge embede i folkekirken, vel at mærke hvis der er en menighed, der ønsker en lægmandspræst. Der er ligeledes adgang for medborgere, der har erhvervet en embedseksamen uden for riget, til at blive præst i den danske folkekirke. Det synes jeg er helt naturligt og rimeligt, så meget mere som vi på en af de vigtigste lærerposter på Københavns universitet ved det teologiske fakultet har en mand, som formentlig ikke er medlem af den danske folkekirke, men af den svenske statskirke. Når det kan finde sted, og det synes jeg er helt i orden, er det rimeligt, at man ved denne revision af loven fornyr denne hidtil gældende bestemmelse.

Jeg hilser som sand liberalist enhver frihedsbestræbelse, enhver mulighed for at åbne adgang til at røgte et hverv, bestride et embede i folkekirken, hvis man virkelig har lyst til denne gerning og sidder inde med de egenskaber, som må forventes. Jeg synes også, det er udtryk for et vist tiltalende frisind, at metodister og baptister, som det er nævnt her, og også repræsentanter for romerkirken får adgang til at søge embede i vor kirke. Den modsatte retning, den modsatte bevægelse, har vi været bekendt med gennem år, og jeg finder det altså rigtigt, at modbevægelsen også kan praktiseres.

Bestemmelsen om adgang for borgere, der har erhvervet en embedseksamen ved et universitet eller en anden højere læreanstalt, til at blive præst hilser jeg også med glæde. Der har været ét eneste tilfælde mig bekendt. Dr. phil. Garboe, der var cand. mag. og havde skrevet en disputats om ædelstene, var i mange år en virkelig dygtig og værdifuld præst i folkekirken. Han har nu trukket sig tilbage, men det er dog et eksempel, der må opfordre til efterfølgelse. Jeg vil med stor glæde se, at medborgere fra andre akademiske grene eller andre højere læreanstalter kommer til at arbejde i den danske folkekirke.

Jeg ville gerne, om ministeren her fra talerstolen nærmere ville præcisere, hvad der forstås ved „anden højere læreanstalt“. Vi ved, at de højere læreanstalter er universiteterne, polyteknisk læreanstalt, landbohøjskolen og tandlægehøjskolen; men gælder udtrykket også den almindelige

[Gottschalck-Hansen.]

lærerhøjskole, gælder det det kgl. teaters elevskole, akademiet for de skønne kunster og de andre specialuddannelser, som findes? Det var måske rigtigt, at det blev noget nærmere defineret.

Endvidere ville det også være rart, om jeg her fra talerstolen kunne få ministeren til nærmere at præcisere, hvad der skal forstås ved den første sætning i § 2, stk. 1 — den, som indebærer det nye, hvori det hedder: „Når særlige omstændigheder taler derfor,“. Hvilke særlige omstændigheder tænkes der på? Hvad skal der ligge i dette, ud over at et menneske virkelig føler lyst eller kald til at beklæde et embede i folkekirken?

Sammensætningen af det udvalg, som tænkes nedsat — et sådant udvalg betyder jo en afvigelse fra den hidtil gældende ordning, hvorefter tre bisper træder sammen og afgør, om et menneske er egnet til at beklæde et embede i folkekirken — er jeg ikke særlig begejstret for. Jeg finder det helt i sin orden, at Københavns biskop og en anden biskop — formentlig den, i hvis stift den pågældende agter at beklæde et embede — skal træffe afgørelsen. Jeg synes også, det er i sin orden, at forstanderen for pastoralseminariet er med i et sådant udvalg, ligesom det er ganske naturligt, at der også sidder en repræsentant for kirkeministeriet, for administrationen, som skal dække den side af sagen; men de teologiske professorer kan jeg ikke finde nogen som helst naturlig berettigelse for at placere i et sådant udvalg. Professorer, hvad enten det drejer sig om teologiske eller om dem, der repræsenterer en anden videnskabsgren ved universiteterne eller læreanstalterne, er videnskabsmænd, der har til opgave at forske og at undervise i ren eksakt viden. Det kræves og forventes ikke af disse, at de bekender sig til nogen bestemt konfession. Et menneske kan i teorien godt tilhøre Jehovas Vidner og dog være en fremragende lærer i kirkehistorie; vedkommende kan godt tilhøre en helt anden trosretning end den, den danske folkekirke bekender sig til, og være lærer i et hvilket som helst fag, hvis han sidder inde med de fornødne videnskabelige kvalifikationer. Jeg synes, man skal gøre sig klart, at universitetet er ét, har

sine bestemte funktioner, og at kirken er noget ganske andet. Det, den pågældende skal prøves i, er ikke teologisk viden — så kunne han jo læse teologi; når han kan tage den anden eksamen, kan han vel også samle sig om dette emne, fordybe sig i det og tage den eksamen, som almindeligt kræves. Det er netop ikke teologisk viden, man venter at disse ansøgere sidder inde med; det skal være folk i praktisk præstetjeneste. Jeg ville derfor finde det langt mere naturligt, langt mere rimeligt, om man foruden de fire repræsentanter, jeg har nævnt, og som jeg helt kan billige, i stedet for de to teologiske professorer tog, ikke en repræsentant for menighedsrådet — nok er jeg demokrat, men sagligheden skal jo også have lov at spille ind — men en repræsentant for Præsteforeningen, for de mennesker, der står i det praktiske arbejde som præster i hverdagen, som kender problemerne, har dem inde på livet og sidder inde med en ganske anden viden end nogle professorer, der for visses vedkommende måske aldrig nogen sinde har øvet præstetjeneste.

Jeg er i det hele taget ikke alt for tryk eller begejstret for den præsteuddannelse, vi har. Det videnskabelige er meget godt; vi kommer til at arbejde tilstrækkeligt med grundspørgene, skal fordybe os i kirkens historie, lærer religionsfilosofi o. s. v., men det praktiske, det lærer man faktisk først, når man står i det. I virkeligheden kunne man ønske, at enhver vordende præst et stykke tid var „føl“ hos en ældre præst. I praksis er det jo tilfældet, da hjælpepræsteordningen er så almindelig, som den er, men det er ikke lovfæstet. Ganske som en medicinsk kandidat skal gøre turnustjeneste, burde en teologisk kandidat egentlig arbejde hos præster, der sidder inde med en vis erfaring, og som på en ganske anden måde kunne bibringe de nye embedsindhavere belæring og viden med hensyn til det arbejde, de i fremtiden skal beskæftige sig med. Det er synspunkter, som vi alle sammen har givet udtryk for, nu da præsteuddannelsen og præsteembedet som sådan er til debat.

Jeg vil gerne sige, at i princippet er jeg enig i denne nydannelse. Jeg synes, det er ret forfriskende, at den højtærede kirkeminister har taget initiativet til at komme

[Gottschalck-Hansen.]

med dette lovforslag, hvorved der skabes udvidet adgang til at blive præst. Jeg håber ikke, at den lette adgang vil blive benyttet som en genvej til et bekvemt embede. Jeg håber, at de mennesker, som vælger denne gerning, også vil søge at dygtiggøre sig dertil — den tillid har jeg også til dem — hvad enten deres udgangspunkt er en teologisk embedseksamen eller noget ganske andet, hvad der jo nu åbnes mulighed for.

Der er mange enkeltheder i lovforslaget, som man kunne ønske at drøfte. Jeg kan ligesom de tidligere ærede ordførere anbefale lovforslaget og vil gerne arbejde med på en positiv løsning i det udvalg, som bliver nedsat.

Helge Larsen: Jeg vil gerne slutte op i rækken af anbefalere for det foreliggende lovforslag og vil samtidig takke den højtærede kirkeminister for lovforslagets fremsættelse. Jeg skal ikke føje andre bemærkninger til det, som er hovedformålet med lovforslaget. De ændringer i loven om adgang til præsteembeder i folkekirken, som foreslås, kan jeg gerne tiltræde.

Jeg har et par bemærkninger at gøre til lovforslagets § 3, som åbenbart er den paragraf, der vil give anledning til mest diskussion i udvalget. Jeg vil minde om, at man jo hidtil, når det har drejet sig om ansættelse af lægmænd i præsteembeder, har haft et udvalg bestående af 3 biskopper til at afgive udtalelse om de pågældende ansøgere. Dette udvalg forsvinder nu, og i stedet kommer der et udvalg, som er sammensat på, hvad man vel kan kalde en bredere basis, og det er jeg ganske tilfreds med. Hvilket resultat man end kommer til under udvalgsforhandlingerne, håber jeg i hvert fald, man må kunne fastholde dette bredere grundlag. Dertil vil jeg gerne føje den enkelte bemærkning, at det forekommer mig, at der i den foreslåede sammensætning af udvalget mangler en repræsentant for menigheden. Det var der, som nævnt af det ærede medlem hr. Skov Thulsen, i det gamle udvalg, og jeg håber, man på dette område kan finde en ordening, så at det også vil blive tilfældet i fremtiden.

Med disse ord skal jeg anbefale lovforslaget.

Morten Lange: Når man lægger de forskellige paragraffer i dette lovforslag sammen, finder man ud af, at med forskellige grader af lethed kan nu enhver borger i landet og formodentlig også andre blive præster i den danske folkekirke. Jeg skal med det samme sige, at det naturligvis i første omgang vil være et spørgsmål, som folkekirken og de enkelte menigheder må tage stilling til. Mig forekommer det relativt naturligt, set fra et kirkemæssigt synspunkt, at en menighed inden for rimelige grænser skal have den præst, den vil have, ellers vil der på et eller andet tidspunkt være en mangel på logik i det hele.

Når jeg overhovedet siger nogle få ord ved lovforslagets første behandling, er det for at fremhæve, at når man her går så vidt over for besættelsen af noget, som minder om embeder, selv om det ikke er embeder i tjenestemandslovens strengeste forstand, er det netop, fordi der her findes disse ganske særlige hensyn at tage. En sådan kolossal udvanding kunne man ikke forestille sig over for andre, jeg havde nær sagt kvalificerede stillinger her i landet. Men jeg er helt sikker på, at der ikke her er nedlagt noget præcedens, som man vil henvise til, når man skal til at snakke om lærerembeder og andre udmærkede grupper af stillinger. Men selv om jeg mobiliserer den mest udprægede tjenestemandsfagforeningsmoral, vil jeg ikke kunne finde på væsentlige indvendinger, der kan tilside sætte de hovedhensyn, som loven tilgodeser, og skulle jeg have nogen, er de i øvrigt så nogenlunde dulmet ved den § 3, som er foreslået. Især forekommer det mig værdifuldt, at et par professorer fra de teologiske fakulteter skal stå som garant for, at kyndighedskriteriet er gældende ved bedømmelsen af de pågældende ansøgere. Det er, så vidt jeg kan se, en overordentlig rimelig ting. Men jeg forstår, at det skal vi have en festlig diskussion om i udvalget, for der er åbenbart lige så mange meninger om, hvordan udvalget skal sammensættes, som der er partier i tinget, og jeg tror sikkert, der kan findes et par flere meninger, inden vi ser enden.

Til slut skal jeg gøre opmærksom på, at jeg synes, det er et smukt træk i lovforslaget og en pyrd for det, at tallet 7 er et så typografisk fremtrædende træk deri.

Bækgaard: Der bliver i bemærkningerne til lovforslaget givet udtryk for, at det vil være værdifuldt for kirken, hvis der bliver ansat præster med en uddannelse, der afviger fra den sædvanlige. Sammenligner man præsteuddannelsen med f. eks. juristers — ja, jeg ved godt, at de to områder ikke går helt i samme retning, hvad rådgivning angår, men alligevel — så går juristerne den anden vej ved at lukke af for uddannelsen af dem, de kalder for danske jurister. Jeg skal ikke sige, det er forkert at udvide adgangen til præsteembeder, men det skulle nødvendig gå sådan, at kan man ikke blive andet, kan man altid blive præst.

Jeg har intet imod, at der åbnes yderligere adgang for missionærer, men jeg vil stille et spørgsmål med hensyn til § 2, stk. 1, nr. 2, hvorefter personer, som har en teologisk uddannelse fra en ikke-evangelisk-luthersk læreanstalt, kan få adgang til præsteembeder. Jeg vil spørge, om der ikke kan blive et modsætningsforhold til grundlovens § 4, hvori der står, at den evangelisk-lutherske kirke er den danske folkekirke.

Samtidig med at jeg altså har mine tvivl med hensyn til den udvidede adgang til embederne, er jeg imod nedsættelsen af det udvalg, som bliver en følge af denne udvidede adgang. Her i det høje ting behandler vi jo næsten ikke et lovforslag, uden at det bestemmer, at der skal flere folk til at kontrollere andre, altså folk i uproduktivt arbejde, og det kan ikke være vor opgave. Skål der endelig være et sådant udvalg, vil jeg foreslå, at det bliver formindsket til 3 medlemmer: biskoppen for Københavns stift, forstanderen for pastoralseminariet og en repræsentant for kirkeministeriet.

Til sidst vil jeg gerne rette en henstilling med hensyn til lovforslagets sprogbrug. Hvorfor ikke bruge ordet fælleskirkelig i stedet for økumenisk? Jeg har set, at dagbladet Politiken havde besvær med det ord, idet det var forandret til økonomisk. Højt-ærede kirkeminister, vis de andre ministerier et godt eksempel, lav lovforslag og cirkulærer sådan, at almindelige mennesker kan forstå dem.

Kirkeministeren (Bodil Koch): Jeg vil gerne takke de forskellige ordførere for velvillig modtagelse af dette lille lovforslag. Heller ikke jeg tror, at der på grundlag af

den foreslåede ændring af loven om adgang til præsteembeder i folkekirken vil ske store og revolutionerende ting, men lovforslaget er ment som endnu et forsøg på at skabe fornyelse og nyt perspektiv i vor folkekirke.

Det ærede medlem hr. H. Larsen (Bjerre) var inde på sammensætningen af det foreslåede udvalg. Han mente, at det var meget godt med disse høje gejstlige og professorer, men at man som en formildende omstændighed også burde medtage repræsentanter for menighederne gennem Menighedsrådsforeningen. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at det, dette udvalg skal afgøre, kun er, om det saglige grundlag for at søge embede er i orden, og derefter afgør de enkelte menighedsråd, som bliver stillet over for en eventuel ansøgning inden for denne kategori, selv, om de, i givet fald suverænt ved enstemmighed, vil have vedkommende person til præst i deres menighed. Men jeg skal i øvrigt i anledning af de forskellige bemærkninger, der er fremsat om udvalget, udtrykke min velvilje til at drøfte sammensætningen i det folketingsudvalg, som nedsættes.

Dog undrer det mig, at det netop er en teolog, det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen, der rejser det spørgsmål, om man overhovedet burde have professorer med i udvalget. Det vil jeg mene er en absolut nødvendighed, og professorernes antal vil jo i hvert fald altid være mindre end de gejstliges antal tilsammen. Men som sagt, lad os drøfte disse enkeltheder i det kommende folketingsudvalg.

Det ærede medlem hr. Skov Thulesen var inde på, at man nu afskaffede det tidligere udvalg, der skulle undersøge almindelige lægfolks kvalifikationer efter den nugældende lov, og spurgte, hvorfor man ikke beholdt denne instans. Det skyldes simpelt hen et ønske fra kirkeministeriet om at rationalisere. Vi syntes, det måtte være nok med én instans til afgørelse af disse særlige ansøgninger til præsteembeder.

Når det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen spurgte, hvad der var meningen med nr. 3 i § 2, stk. 1, hvor der står „eller anden højere læreanstalt“, vil jeg blot oplyse, at meningen for så vidt netop har været den — hvad det ærede medlem allerede har forstået — ikke at sætte absolut be-

[Kirkeministeren.]

stemte afsondrede grænser. Når der blev nævnt den almindelige lærerhøjskole, eventuelt også akademiet for de skønne kunster, vil jeg sige, at jeg for mit vedkommende ganske vil stille i bero, hvilke ansøgere til præsteembeder der i fremtiden på grundlag af denne lov kan melde sig. Når specielt akademiet for de skønne kunster er nævnt, kunne jeg have lyst til ganske kort her at sige, at netop alt det, der for øjeblikket sker kulturelt i Danmark, den mærkelige formbrydning og formsprængning, der har fundet sted inden for kunstens forskellige former, som jo af så mange mennesker tages som udtryk for en vis vestlig kulturopløsning, betyder for mig noget helt andet. Den betyder snarere en udfordring for mennesker inden for andre områder til at eftertænke nødvendigheden af at bryde med vanetænkning og vanehandling. Det er for så vidt netop overvejelser af denne art, der har ført til fremsættelse af dette lille lovforslag, og ikke hensynet til det, som faktisk for øjeblikket er en kendsgerning: en svag tendens til mangel på præster her i landet. Jeg vil gerne, som jeg allerede har gjort i min fremsættelsestale, understrege, at det ikke er denne præstemangel, der motiverer dette lovforslag, men netop ønsket om at skabe en atmosfære, hvori der kan åndes endnu mere frit i det folkekirkelige rum.

Det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen var inde på præsteuddannelsen i almindelighed, og måske vil netop nedsættelsen af det foreslåede udvalg vække diskussionen herom til live. Jeg kan ikke dy mig for at minde om, at i 1950 indkaldte jeg til forhandling om spørgsmålet pastoraluddannelse. Jeg faldt dengang af taburetten efter den berømmelige retsforbundsordorden, hvor vi gled i smørret; jeg sad kun i 40 dage som kirkeminister. Jeg erindrer, at daværende minister Jens Sønderup, som måtte afholde mødet, bagefter sagde til mig: ja, der var 30 mennesker til stede, men der var mindst 32 meninger. Og det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen vil vide, at spørgsmålet om pastoraluddannelsen nu er lige så vanskeligt, som det er under stadig diskussion.

Det ærede medlem hr. Bækgaard var inde på det spørgsmål, om det ikke kunne

rumme en vis fare for vor luthersk-evangeliske folkekirke, hvis vi i fremtiden ansatte mennesker, der var uddannet ved ikke-luthersk-evangeliske læreanstalter eller fakulteter enten her eller i udlandet. Det er netop det, som det udvalg, der skal nedsættes, også skal afprøve: om ansøgere til embeder i den luthersk-evangeliske kirke er af luthersk-evangelisk sindelag. Jeg tror alligevel, at der nu om dage er en udtalt forståelse for, at til syvende og sidst beror vel en forkyndelse i den kristne kirke ikke så meget på teologiske spidsfindigheder og raffinementer, kan man næsten sige, som på en genuin evangelisk kristusforkyndelse. Derfor nærer jeg for mit vedkommende ikke nogen ængstelse for, at folk, selv om de er uddannet ved en ikke-luthersk læreanstalt, skal kunne fungere som præster også i vor folkekirke.

Vi kan vel imidlertid tage disse enkeltheder op i udvalget, og jeg takker endnu en gang for velvillig modtagelse af dette lille lovforslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

H. Larsen (Bjerre): Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 4. april, kl. 13 med følgende dagsorden:

- 1) *Spørgsmål til ministrene.*
- 2) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om beskattningen af medlemmer af investeringsforeninger.

- 3) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om adgang til præsteembeder i folkekirken.

[Formanden.]

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om statens overtagelse af den selvejende institution Erhvervsarkivet.

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om statstilskud til private realskoler.

6) *Første behandling af:*

Forslag til lov om midlertidig ændring i lov om uddannelse af lærere til folkeskolen.

Mødet hævet kl. 15¹⁷.

78. møde.

Onsdag den 4. april kl. 13.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Bækgaard* til kirkeministeren:

„Kan ministeren give oplysning om, hvorvidt de indtægter, der tilgår de respektive stiftskasser i form af præstegårdsforpagtningsafgifter, jordrente m. m., kan dække de udgifter, der er forbundet med disse besiddelser?“

Bækgaard: Der er flere årsager til mit spørgsmål, og jeg vil gerne nævne et par af dem.

På Djursland har et menighedsråd taget stilling til bygning af en ny forpagtergård til 250 000 kr. Jordtilliggendet er ca. 17 ha halvdårlig jord. En byggeplan på 208 000 kr. blev kasseret af stiftsøvrighedens konsullenter. Et menighedsrådsmedlem, som uopfordret har tilsendt mig oplysning om sagen, skriver, at skal der være nogen rentabilitet i foretagendet, må byggeriet allerhøjest andrage 160 000 kr.

Et andet eksempel har jeg personligt kendskab til, da ca. 8 ha af min egen jord er købt fra præstegården før 1922, på hvilken tid menighedsrådene endnu havde en vis myndighed. På grund af brand udstykkedes i 1927 størsteparten af præstegårdens resterende areal, ca. 30 ha, til 4 landbrug på jordrentevilkår. Renten er ca. 1 600 kr. årlig. Menighedsrådet beholdt nogle nu byggemodne grunde. På grund af hårdt tiltrængt kloakering i området er der nu indgivet ansøgning til kirkeministeriet om at afholde udgifterne på grundene, der hører under ministeriet, men som nævnt er udlejet til 4 brugere, ligesom disse 4 brugere har ansøgt om køb af jorden. Flere liebhavere til byggegrundene med bygning af fabriksvirksomhed for øje har omgående meldt fra, når de har erfaret, at der først skal forhandles med et ministerium. Med andre ord hæmmer en sådan ministeriel besiddelse den naturlige udvikling. Så kan man sige, at det får være med det tilfælde, vi har hos os, men sådanne tilfælde er der jo i hundredvis af landet over, da præstegårdene naturligt ligger ved landsbyerne.

Formanden: Der må være mere ro i salen under forhandlingen. Det gælder også sidegangen.

Bækgaard: Blandt de mange henvendelser, jeg har fået vedrørende denne sag, er der en fra en landinspektør, som forgæves har ansøgt stiftsøvrigheden i Århus om udstykning, men fået det svar, at det var umuligt.

En menighedsråds kasserer på Vejleegnen beder mig spørge den højtærede minister i forbindelse med mit spørgsmål her: hvordan kan det være, at af den indtægt på 10 500 kr., som præstegårdsskoven hos dem indbringer, får den stedlige præstelønningskasse kun 528 kr. i form af brænde? Går den resterende del i fællesfondens kasse?

Jeg kan forstå, at mange har interesse i den højtærede ministers svar i dag. Pastor Vejen, Vester Hassing, har skrevet en kronik i Ålborg Amtstidende den 6. december 1961, hvoraf jeg beder om tilladelse til et kort citat:

„Gang på gang har det lokale råd ønsket at afhænde avlingen, men kirkeministeriet har ikke imødekommet dette ønske, og — det er det interessante —